

Miriam Oosterwijk,
gemeentesecretaris
Rhenen

Interview met futuroloog Marcel Bullinga

‘Lokale en regionale zelfvoorziening wordt de trend’

Marcel Bullinga's passie is de toekomst. Hij is dan ook futuroloog, of futurist, trendwatcher zo je wil – al houdt hij zich niet bezig met de rok lengte van deze zomer. Hij trekt geregeld volle zalen. Ondergetekende maakte dat ook een keer mee en zag een geoliede show met veel beelden, waarbij hij dynamisch heen en weer sprong in een wit pak met stoere gympen eronder, ondertussen zijn kennis mengend met het talent in de zaal. Hij deed het met veel passie en humor. Een gesprek.

Hoe word je futurist? Volgens Marcel uit nieuwsgierigheid. Toen nog niemand van internet had gehoord, had hij al een website. Maar daar wil hij nu niet meer bij stilstaan, want internet is geschiedenis. In de toekomst leven we volgens hem in een wolk: in een virtuele wereld die echter is dan de echte wereld. En

volgens hem zit er een hoop overheid in die toekomstwolk! Hij gaf onlangs zijn eerste masterclass, over ‘de Bibliotheek van de Toekomst’, maar binnenkort volgt er een masterclass voor overheden en hun vrienden over ‘de Overheid van de Toekomst’ (of: ‘de Toekomst van de Overheid’). Volgens Marcel zijn er in 2050 zeker nog gemeenten, want de economie is dan wel *global* en hypercompetitief en wij nóg mobiel, maar we worden niet hypermobiel. Want een mens heeft aarde aan zijn voeten nodig en binding. En daar moet – ook in 2050 – nog steeds een gemeente voor zorgen. Stadsgrenzen en gemeentegrenzen worden belangrijker dan landsgrenzen – ook voor de veiligheid. Maar stand-alone is tegen die tijd UIT. Iedereen plukt zijn diensten uit die wolk van globale dienstverlening en zoekt zijn kracht in regionale samenwerking. De gemeente van 2050 moet veel beter zijn dan nu in toekomstvisie, in binding en *branding*. Hoe houd je mensen vast in je dorp of stad, als het gras bij de globale burens groener is?

Stratenmaakrobots

Een doorsnee gemeente in 2050 heeft waarschijnlijk een Chinees callcenter en een vloot aan zorgrobots en stratenmaakrobots. Het personeel? Is niet meer in loondienst; dat heeft tegen die tijd zijn beste tijd echt gehad: het is een onbetaalbare fuik geworden

voor onbemiddelbare senioren, terwijl we in 2050 juist behoefte hebben aan flexibele en ondernemende mensen. Wachtgeld is dus ook UIT.

Het klantcontactcentrum met

*Een mens wil aarde
aan zijn voeten
hebben en binding.
Daarvoor is ook in
2050 een gemeente
nodig*

antwoord op alle overheidsvragen moet volgens Marcel in 2050 (ver daarvoor zelfs) zijn beslag hebben gekregen. Als dat niet zo is, bestaat de gemeente alsnog niet meer vanwege verregaand museumgehalte. ‘Tegen die tijd boeien die onderwerpen niet meer, omdat ze zijn gerealiseerd en vanzelfsprekend zijn geworden. Als burger heb je in 2050 je eigen *personal global dashboard* waarin je alles zelf managet: je identiteit, je betalings, je patiënt- en woondossier, je hypotheek. En natuurlijk je rekening-courant met de overheid. Je mobiel is je paspoort, betaalautomaat en self-check-instrument in een. Het is je lifesaver, de toegang tot het dashboard. De overheid schrijft modules in dat dashboard

Foto's Alex Dokter, www.fotostudioalkmaar.nl

en burgers pikken dat desgewenst op. Niet zoals nu, waarbij de burger naar de overheid toe moet. Je kunt wel stellen dat we op dat punt in de toekomst in de omgekeerde wereld leven. Ik leur al jaren met het motto *één overheid, één gezicht, één interface* en het komt eraan, let maar op. Houd de mensen van Ambtenaar 2.0 in de gaten! Ik gaf laatst een presentatie op het congres Burgerzaken 2.0. Die ambtenaren zijn straks niet langer verstrekkers van paspoorten; het worden globale handelaren in identiteiten, en die identiteiten zijn bij wijze van spreken Febo-kroketten die je uit de muur kunt trekken.'

Het mes op de keel

Maar gaat dat allemaal lukken gelet op de crisis waar we nu in zitten en met een ongekende bezuinigingsronde voor de deur? Met de kaasschaaf komen we er niet. Dat is

duidelijk. Er moeten nieuwe keuzes gemaakt worden, maar gaan onze bestuurders die ook maken?

Marcel: 'Bestuurders maken, net als gewone mensen, pas keuzes als het mes ze op de keel staat. Welnu, dat gaat gebeuren. We zijn rijk en verwend en hebben op te grote voet geleefd. We staan nu voor de gevolgen: de olieverslaving, de ratrace om steeds schaarsere grondstoffen, de ontbinding van het financiële systeem. We leven op schulden en zitten vast in een piramidespel dat wel moet ontploffen. We kampen met een gebrek aan sociale binding in zwarte steden met veel laagopgeleiden en veel uitkeringen. Massa-immigratie verdraagt zich niet met een welvaartsstaat en tast de sociale cohesie aan. Ons onderwijssysteem lijdt eronder en dat is toch de basis onder onze toekomstige welvaart.

'Geen van deze kwesties speelde in de verkiezingen een rol, dus ons politieke systeem bereidt zich niet voor op de toekomst. Het huis van Thorbecke staat tegen die tijd natuurlijk in het museum. Daar kun je dan zien hoe het vroeger georganiseerd was. Maar er is hoop, want er zijn ook een hoop kansen: de opkomst van innovatiedorpen, seniorensteden en krimpregio's (krimp is goed!). Daar liggen zo veel mogelijkheden. De trend wordt lokale en regionale kracht en zelfvoorziening! Op het gebied

Ambtenaren zijn niet meer in loondienst, wachtgeld is ook UIT

van voedsel, energie en veiligheid, in een steeds veranderend grid van virtuele globale samenwerkingsverbanden. Je ziet dat nu al langzaam komen. Ik heb bijeenkomsten geleid met gemeenteraden, provinciale staten en bedrijven. Daar was bijvoorbeeld een samenwerkingsverband van vijf gemeenten, die hadden een regionale (in plaats van een gemeentelijke) marketingcampagne, een andere gemeente wilde een regionaal energiebedrijf opzetten, weer een ander intergemeentelijk grondbedrijf. Allemaal zaadjes voor de toekomst. 'Geen mens kan het bestuursmodel

verzinnen dat daarbij hoort, maar we gaan het meemaken, want de mens is gelukkig heel goed in aanpassen'.

Diversiteit is standaard

In 2050 is het 'nieuwe werken' natuurlijk gewoon 'werken' geworden. Je werkt in die wolk, voor honderd procent digitaal, of je werkt helemaal niet, zo simpel is het. Diversiteit is standaard. De vraag is hoe die diversiteit te managen. Een zwarte wijk is een sociale ramp, omdat er geen gedeelde normen en waarden zijn en er niet één gemeenschappelijke taal gesproken wordt. Maar een multiculti zakenteam werkt wel, omdat daar opleidingseisen worden gesteld en er een focus is op één doel. Monoculturele landen en steden hebben het wat dat betreft veel gemakkelijker. Willen onze steden de diversiteit overleven, dan moeten ze zich gaan gedragen als de Raad van Bestuur van Philips: ze moeten zakelijk worden en eisen stellen.

Is 2050 een vrolijke tijd of zie jij een somber toekomstscenario voor je?

'Wat maakt het uit? Gewoon ertegenaan! Er zijn zo veel mogelijkheden voor echte welvaart en geluk. De technologie achter de wolk maakt zo veel mogelijk: die maakt handelen en communiceren gemakkelijker en vermindert de afhankelijkheid van grondstoffen. Die technologie schept een nieuw energiegrid van lokale, duurzame energiebronnen en gooit administratief werk eruit. Zij geeft ons als individu grip op onze privacy, ons werk en onze energiestromen en op de hypotheek. Zij maakt liegen en bedriegen ook stukken moeilijker. Technologie brengt, kortom, de hele wereld aan onze voeten. En dit keer zonder oorlog. Ben ik nu vrolijk genoeg?'

In het najaar verschijnt het boek van Marcel Bullinga, 'Welkom in de Toekomst Wolk. Echte welvaart. Minder crisis. En het mooiste is: u bent de baas!' Na publicatie geeft hij in samenwerking met Speakers Academy de masterclass Toekomst van de Overheid (voor overheden en hun vrienden). Interesse? Zie www.futurecheck.nl. ■